

**Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Навчально-науковий юридичний інститут**

ПЕТЕЧЕЛ О.Ю.

**ЕТИКА ТА ПСИХОЛОГІЯ ПРАВООХОРОННОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ**

**Методичні вказівки
для підготовки до семінарських занять**

для студентів денної та заочної форми навчання
(ОР «Бакалавр»)

Галузь знань 26 «Цивільна безпека»
Спеціальність 262 «Правоохоронна діяльність»

Івано-Франківськ, 2024

Затверджено на засіданні кафедри правоохоронної діяльності Навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол №1 від 02 вересня 2024 року).

Затверджено на засіданні науково-методичної ради Навчально-наукового Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол №1_ від 27 вересня 2024 року).

Рецензенти:

Медицький І. Б., професор, доктор юридичних наук, завідувач кафедри правоохоронної діяльності Навчально-наукового Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Яворська Л. Л., кандидат юридичних наук, викладач кафедри правоохоронної діяльності Навчально-наукового Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Петечел О. Ю. Етика та психологія правоохоронної діяльності. Методичні вказівки для підготовки до семінарських занять для здобувачів вищої освіти ОР «Бакалавр» денної та заочної форми навчання. Івано-Франківськ. Навчально-науковий юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. 2024. 24 с.

Методичні вказівки розроблені на основі навчального плану Навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника і призначені для підготовки до семінарських занять з навчальної дисципліни «Етика та психологія правоохоронної діяльності», підготовки та здачі заліку. Методичні вказівки містять: завдання до семінарських занять, перелік питань, які виносяться на обговорення на занятті, контрольні питання для перевірки знань.

Методична розробка призначена для студентів та викладачів.

© Петечел О. Ю., 2024

© Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	5
2. ЗАВДАННЯ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ	7
3. ЗАВДАННЯ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ	18
4. СПИСОК ДЖЕРЕЛ	21

ВСТУП

В Навчально-науковому Юридичному інституті навчальна дисципліна «Етика та психологія правоохоронної діяльності» вивчається протягом 1-го навчального семестру в обсязі 90 годин. Метою викладання дисципліни «Етика та психологія правоохоронної діяльності» є вивчення навчальної дисципліни є формування у студентів знань про поняття і положень етики та психології правоохоронної діяльності, оволодіння навичками роботи з літературою у галузі етики, психології та юриспруденції, вивчення психологічних аспектів правоохоронної діяльності, психологічні особливості особистості правоохоронця, правил комунікації.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

1. Розуміти історичний, соціальний, економічний, технологічний і культурний контексти розвитку правоохоронної діяльності.
2. Вести міжособистісний діалог та превентивну комунікацію з метою виконання завдань професійної діяльності.
3. Знати і розуміти принципи доброчесності та норми етичної поведінки, дотримуватися їх у професійній діяльності.
4. Адаптуватися і ефективно діяти у стандартних професійних ситуаціях, а також у разі ускладнення оперативної обстановки, підвищення фізичного та психологічного навантаження.
5. Здійснювати пошук та аналіз новітньої інформації у сфері правоохоронної діяльності, мати навички саморозвитку та самоосвіти протягом життя, підвищення професійної майстерності, вивчення та використання передового досвіду у сфері правоохоронної діяльності.
6. Працювати самостійно та в команді при виконанні службових (посадових) обов'язків та під час розв'язання складних спеціалізованих задач у сфері правоохоронної діяльності.

Вивчення навчальної дисципліни «Етика та психологія правоохоронної діяльності» завершується проведенням заліку з усіх тем дисципліни.

Іншими формами контролю є аналіз та оцінка виступів студентів на практичних заняттях, написання самостійних та контрольних робіт, підготовка рефератів, схем, діаграм на визначені теми.

Під час вивчення навчальної дисципліни студент повинен вивчити рекомендовану літературу, нормативно-правові акти. Вивчивши дисципліну, студент повинен вміти самостійно та з допомогою фахівців-психологів використовувати психологічні знання в практичній діяльності.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема №1

Юридична психологія як наука.

Предмет юридичної психології. Система юридичної психології. Напрямки розвитку юридичної психології. Зв'язок юридичної психології з іншими науками. Методи юридичної психології. Класифікація методів юридичної психології. Історія розвитку юридичної психології.

Тема №2

Психологічні особливості правоохоронної діяльності

Психологічна структура правоохоронної діяльності: пізнавальна, конструктивна, комунікативна, організаційна, профілактична, засвідчувальна. Юридичні професіограми. Структура професіограми дізнавача.

Тема №3

Психологія особистості правоохоронця.

Психологічні особливості особистості правоохоронця. Індивідуально-типологічні якості особистості правоохоронця. Професійна компетентність правоохоронця. Професійна мотивація. Професійна адаптація. Професійна деформація.

Тема №4

Психологія правопорушення та правопорушника.

Мотиви правопорушень. Причини та умови вчинення правопорушень. Психологічні наслідки вчинення правопорушень. Поняття та ознаки афекту. Поняття особистості правопорушника. Причини формування особистості правопорушника. Структура особистості правопорушника. Психологічні особливості неповнолітніх правопорушників.

Тема №5

Психологічна характеристика злочинних груп.

Поняття групи, її види. Поняття злочинної групи та їх класифікація. Психологічна характеристика злочинної групи. Психологічні особливості злочинних груп різних вікових груп та різного спрямування. Психологічна характеристика організованої злочинності.

Тема №6

Психологія досудового розслідування.

Психологічні особливості досудового розслідування. Психологічні особливості особи дізнавача та слідчого. Психологія огляду місця події. Психологія допиту. Психологія очної ставки. Психологія пред'явлення до впізнання. Психологія обшуку.

Тема №7

Психологічні особливості окремих напрямків правоохоронної діяльності

Психологічні основи забезпечення громадського порядку. Психологічні аспекти проведення діалогу (комунікації). Психологічні особливості правоохоронної діяльності при запобіганні та протидії булінгу. Психологічні особливості правоохоронної діяльності при запобіганні та протидії домашнього насильства.

Тема №8

Психологія оперативно-розшукової діяльності.

Поняття оперативно-розшукової діяльності. Психологія особистості оперативного працівника. Психологічна структура оперативно-розшукової діяльності. Психологічні прийоми оперативно-розшукової діяльності. Психологія об'єктів оперативно-розшукової діяльності.

Тема №9

Етика правоохоронної діяльності та культура професійного спілкування.

Поняття етики. Професійна етика у діяльності правоохоронних органів. Нормативне забезпечення професійної етики правоохоронця. Поняття спілкування. Поняття професійного спілкування та його структура. Культура професійного спілкування. Конфлікти в процесі професійного спілкування.

ЗАВДАННЯ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Заняття №1

В процесі підготовки до заняття на дану тему студент на основі прослуханої лекції та опрацьованої літератури повинен з'ясувати предмет та об'єкт юридичної психології, її зв'язок та практичне значення для розвитку інших юридичних наук. Студент повинен вивчити поняття юридичної психології та історії виникнення даної наук. В процесі підготовки до заняття повинно бути з'ясовано предмет вивчення основних галузей юридичної психології та перспективи розвитку інших нових напрямків в юридичній психології. При підготовці до заняття студенту необхідно відповісти на додаткові контрольні запитання та вивчити питання, визначені для самостійної роботи.

Тема №1: Юридична психологія як наука.

1. Поняття, предмет та об'єкт юридичної психології.
2. Система юридичної психології.
3. Зв'язок юридичної психології з іншими науками.
4. Методи юридичної психології та їх класифікація.
5. Історія розвитку юридичної психології:
 - А) Рання історія юридичної психології.
 - Б) Становлення юридичної психології.
 - В) Історія юридичної психології в XX столітті.
 - Г) Історія розвитку юридичної психології в Україні.

Контрольні запитання:

1. Дайте визначення поняттю «юридична психологія».
2. Що вивчає юридична психологія?
3. Назвіть предмет юридичної психології.
4. Назвіть об'єкт юридичної психології.
5. Які завдання юридичної психології?

6. Намалюєте схему «Система юридичної психології».
7. Що вивчає загальна частина юридичної психології?
8. Що вивчає особлива частина юридичної психології?
9. Які галузі юридичної психології Вам відомі?
10. Який зв'язок юридичної науки з психологічними науками?
11. Який зв'язок юридичної психології з юридичними науками?
12. Виділіть етапи розвитку юридичної психології.
13. Виділіть етапи розвитку юридичної психології в нашій країні.
14. Назвіть методи юридичної психології.
15. Назвіть основні напрями розвитку сучасної юридичної психології в Україні.
16. Назвіть імена відомих вчених, що внесли значний вклад в розвиток юридичної психології в нашій країні та закордоном.
17. Які рівні інтеграції юридичної психології та психології Вам відомі?

Рекомендована література:

п. 3,5,11,13,15,18,20,23,30,32,32,33,34 із списку джерел.

Заняття №2

В процесі підготовки даної теми навчальної дисципліни студенту слід в першу чергу з'ясувати поняття діяльності та його ознаки, на цій основі дати визначення поняттю юридична діяльність, правоохоронна діяльність. Студент повинен дослідити як основні, так і додаткові компоненти структури правоохоронної діяльності, при цьому на прикладах слід проілюструвати той чи інший компонент. Крім цього, потрібно приділити увагу професіограмам основних професій правоохоронної діяльності, при цьому має бути визначено загальний план аналізу кожної з професій. При підготовці до заняття студенту необхідно відповісти на додаткові контрольні запитання. Перевірка виконання роботи студентами здійснюється на семінарських заняттях, при написання реферативних повідомлень на вказану тему, виконання контрольних робіт, а також складанні заліку по дисципліні.

Тема №2. Психологічні особливості правоохоронної діяльності

1. Психологічна структура правоохоронної діяльності.
2. Пізнавальний компонент правоохоронної діяльності.
3. Конструктивний компонент правоохоронної діяльності.
4. Комунікативний компонент правоохоронної діяльності.
5. Організаційний компонент правоохоронної діяльності.
6. Профілактичний компонент правоохоронної діяльності.
7. Засвідчувальний компонент правоохоронної діяльності.
8. Юридичні професіограми. Структура професіограми дізнавача.

Контрольні запитання:

1. Дайте визначення поняттям «діяльність», «юридична діяльність», «правоохоронна діяльність».
2. Назвіть основні та допоміжні різновиди психологічної структури правоохоронної діяльності.
3. Назвіть етапи планування правоохоронної діяльності.
4. Які чинники слід враховувати при здійсненні засвідчувальної діяльності?
5. Які особливості притаманні пізнавальній діяльності?
6. Схематично зобразіть процес передачі та отримання інформації.
7. Дайте визначення поняття «професіограма».
8. Назвіть основні психологічні вимоги до дізнавача.
9. Назвіть морально-вольові якості, якими повинен володіти дізнавач.

Рекомендована література:

п. 3,5,7,11,13,15,19,20,25,29,31,32,33,34 із списку джерел.

Заняття №3

В процесі підготовки даної теми навчальної дисципліни студенту слід в першу чергу з'ясувати поняття особистості та основні елементи структури особистості. Студент повинен дослідити та охарактеризувати основні якості особистості правоохоронця. При підготовці до семінарського заняття слід

з'ясувати про основні етапи формування професійної мотивації, проблемні питання адаптації правоохоронця. Особливу увагу слід приділити питання розвитку професійної деформації, основні шляхи запобігання та профілактики професійної деформації. При підготовці до заняття студенту необхідно відповісти на додаткові контрольні запитання та вивчити питання, визначені для самостійної роботи.

Тема №3. Психологія особистості правоохоронця.

1. Психологічні особливості особистості правоохоронця.
2. Індивідуально-типологічні якості особистості правоохоронця.
3. Професійна компетентність правоохоронця.
4. Професійна мотивація.
5. Професійна адаптація.
6. Професійна деформація.

Контрольні запитання:

1. Дайте визначення поняттю «особистість».
2. Зобразіть схематично структуру особистості.
3. Назвіть основні якості та властивості особистості правоохоронця.
4. Назвіть основні фактори, що підвищують мотивацію правоохоронця.
5. Назвіть основні проблеми адаптації правоохоронця.
6. Назвіть прийоми запобігання та профілактики професійної деформації правоохоронця.

Рекомендована література:

п. 3,5,7,9,11,13,15,19,20,25,29,31,32,33,34 із списку джерел.

Заняття 4

При підготовці до даної теми семінарського заняття студентам особливу увагу слід приділити визначенню протиправної діяльності та її ознак через призму діяльності як категорії загальної психології. Студент повинен з'ясувати поняття

мотиву, види мотивів та етапи формування мотивації, в тому числі злочинної. При цьому слід проілюструвати проходження всіх етапів формування мотиву на прикладах. Особливу увагу слід приділити вивченню афекту, його ознак та видів. Студент повинен відрізнити вчинення діяння в стані афекту від суміжних станів, в тому числі вчинення злочинів з мотивів ревнощів чи помсти тощо. Підготовка до даної теми заняття передбачає вивчення психологічних особливостей особи, що вчинила правопорушення. Так, студенту слід з'ясувати поняття особистості правопорушника. В процесі підготовки студент повинен скласти план-схему вивчення особистості правопорушника на основі знань про структуру особистості. При підготовці до заняття на основі вивчення лекційного матеріалу та рекомендованої літератури студенту необхідно відповісти на додаткові контрольні запитання та вивчити питання, визначені для самостійної роботи.

Тема №4. Психологія правопорушення та правопорушника.

1. Психологічні причини протиправної поведінки.
2. Поняття мотиву, його види та етапи формування.
3. Поняття афекту, ознаки та види.
4. Психологічні наслідки вчиненого правопорушення.
5. Поняття особистості правопорушника. Причини формування особистості злочинця.
6. Структура особистості правопорушника.
7. Психологічні особливості неповнолітніх правопорушників.

Контрольні запитання:

1. Дайте визначення поняття «діяльність», «афект», «мотив».
2. Яке значення має встановлення мотиву правопорушення.
3. Назвіть об'єктивні та суб'єктивні причини правопорушень.
4. Назвіть теорії, що пояснюють виникнення злочинної поведінки.
5. Класифікуйте мотиви поведінки.
6. Назвіть ознаки афекту.
7. Назвіть психологічні наслідки злочину.

8. Розкрийте зміст поняття «особистість правопорушника».
9. Назвіть структурні елементи особистості правопорушника.
10. Яке співвідношення біологічних та соціальних чинників формування особистості?
11. Назвіть основні причини вчинення правопорушень неповнолітніми.

Рекомендована література:

п. 3,5,6,8,11,13,15,16,20,21,28,30,31,32,33,34 із списку джерел.

Заняття №5

В процесі підготовки до заняття на дану тему студент на основі прослуханої лекції та опрацьованої літератури повинен з'ясувати поняття злочинної групи як особливого суб'єкта діяльності, при цьому слід дослідити її основні характеристики через призму поняття групи як категорії соціальної психології. При підготовці до семінарського заняття слід з'ясувати причини формування злочинної групи та закономірності її функціонування, проілюструвавши це на прикладах. Окрему увагу слід приділити вивченню психологічних особливостей організованих злочинних груп, внутрішньо-групові зв'язки, особливості розслідування та розкриття злочинної діяльності таких груп. При підготовці до заняття на основі вивчення лекційного матеріалу та рекомендованої літератури студенту необхідно відповісти на додаткові контрольні запитання та вивчити питання, визначені для самостійної роботи.

Тема №5: *Психологічна характеристика злочинних груп.*

1. Поняття групи, її види та характеристики.
2. Поняття злочинної групи.
3. Психологічна характеристика злочинних груп.
4. Класифікація злочинних груп.
5. Психологія організованих злочинних груп.

Контрольні запитання:

1. Дайте визначення поняттю «злочинна група», «конформізм», «згуртованість групи».
2. Назвіть причини об'єднання в злочинні групи.
3. Назвіть закономірності функціонування злочинних груп.
4. Дайте характеристику різновидам злочинних груп.
5. Сформулюйте визначення «організована злочинна група».
6. Назвіть основні психологічні характеристики ОЗГ.
7. Схематично зобразіть структуру ОЗГ.
8. Назвіть основні методи психологічного впливу, що застосовуються в злочинній групі.
9. Які ознаки свідчать про стійкість злочинної групи?
10. Сформулюйте визначення «кругова порука». Дайте характеристику цьому явищу.
11. Навіть ознаки ОЗГ.
12. Яке значення має вивчення психологічних особливостей злочинних груп?

Рекомендована література:

п. 3,5,6,11,13,15,16,20,21,31,32,33,34 із списку джерел.

Заняття №6

Підготовка до даної теми семінарського заняття передбачає з'ясування змісту в першу чергу компонентів структури правоохоронної діяльності. Вказаний аналіз студенту слід проводити у взаємозв'язку з основними якостями особи дізнавача та слідчого, що необхідні йому для ефективної реалізації тих чи інших компонентів структури. Крім того, підготовка до даної теми вимагає від студента вивчення основних, базових основ психологічних особливостей процесуальних дій. При цьому студенту необхідно виділити основні риси, етапи проведення, психологічні особливості тієї чи іншої процесуальної дії. При підготовці до заняття на основі вивчення лекційного матеріалу та рекомендованої літератури

студенту необхідно відповісти на додаткові контрольні запитання та вивчити питання, визначені для самостійної роботи.

Тема №6. Психологія досудового розслідування.

1. Психологічні особливості досудового розслідування.
2. Психологічні особливості особи дізнавача та слідчого.
3. Психологія огляду місця події.
4. Психологія допиту.
5. Психологія очної ставки.
6. Психологія пред'явлення до впізнання.
7. Психологія обшуку.

Контрольні запитання:

1. Виділіть етапи підготовки та проведення допиту.
2. Що таке психологічний контакт?
3. Назвіть методи психологічного впливу.
4. Які особливості проведення очної ставки?
5. Розкрийте структуру неправдивих показань.
6. Назвіть чинники, які сприяють ефективності обшуку.
7. Які психологічні особливості особи обшукуваного впливають на вибір способів приховування ?
8. Які психологічні прийоми використовує обшукуваний для введення в оману слідчого?
9. Розкрийте психологічний зміст процесу впізнання.
10. Які психологічні чинники впливають на результат впізнання?
11. Які види впізнання вам відомі?
12. Які фактори впливають на правильність сприйняття об'єкта?

Рекомендована література:

п. 1,5,11,13,15,17,20,31,32,33,34 із списку джерел.

Заняття №7

Підготовка до даної теми семінарського заняття передбачає з'ясування основних напрямків правоохоронної діяльності. При підготовці даної теми заняття слід звернути увагу на психологічні аспекти окремих напрямків. Важливим при підготовці до заняття є аналіз та розуміння психологічних аспектів запобігання одних з найпоширеніших видів насильства – шкільного та домашнього. Важливим аспектом у діяльності правоохоронця є розуміння поведінки осіб у натовпі, при організації та проведенні мітингів, акцій. Потрібно вивчити правила поведінки з натовпом, особливості ведення діалогу у конфліктних ситуаціях. При підготовці до заняття на основі вивчення лекційного матеріалу та рекомендованої літератури студенту необхідно відповісти на додаткові контрольні запитання та вивчити питання, визначені для самостійної роботи.

Тема №7. *Психологічні особливості окремих напрямків правоохоронної діяльності*

1. Психологічні основи забезпечення громадського порядку.
2. Психологічні аспекти проведення діалогу (комунікації).
3. Психологічні особливості правоохоронної діяльності при запобіганні та протидії булінгу.
4. Психологічні особливості правоохоронної діяльності при запобіганні та протидії домашнього насильства.

Контрольні запитання:

1. Дайте визначення понять «громадський порядок», «булінг», «домашнє насильство», «діалог».
2. Назвіть кілька прийомів налагодження діалогу у конфліктній ситуації.
3. Назвіть учасників булінгу та охарактеризуйте їх.
4. Запропонуйте психологічні заходи запобігання булінгу.
5. Назвіть учасників домашнього насильства та охарактеризуйте їх.
6. Запропонуйте психологічні заходи запобігання домашньому насильству.

Рекомендована література:

п. 3,5,7,11,13,15,20,25,29,31,32,33,34 із списку джерел.

Заняття № 8

Для підготовки до даної теми студенту необхідно дослідити один з важливих аспектів правоохоронної діяльності. При цьому слід з'ясувати основні положення оперативно-розшукової діяльності. Слід приділити увагу психологічним прийомам оперативно-розшукової діяльності, навести кілька успішних прикладів. З врахуванням цього студент повинен розуміти набір якостей та властивостей оперативного працівника, що повинні бути йому притаманні для ефективної реалізації поставлених завдань. При підготовці до заняття на основі вивчення лекційного матеріалу та рекомендованої літератури студенту необхідно відповісти на додаткові контрольні запитання та вивчити питання, визначені для самостійної роботи.

Тема №8. Психологія оперативно-розшукової діяльності.

1. Поняття оперативно-розшукової діяльності.
2. Психологія особистості оперативного працівника.
3. Психологічна структура оперативно-розшукової діяльності.
4. Психологічні прийоми оперативно-розшукової діяльності.
5. Психологія об'єктів оперативно-розшукової діяльності.

Контрольні запитання:

1. Дайте визначення поняттю «оперативно-розшукова діяльність».
2. Назвіть психологічні якості та властивості, якими повинен володіти оперативний працівник.
3. Виділіть особливості структури оперативно-розшукової діяльності.
4. Охарактеризуйте кілька прийомів оперативно-розшукової діяльності.

Рекомендована література:

п. 2,5,7,11,13,15,20,27,31 із списку джерел.

Заняття № 9

Комунікація є чи найосновнішою складовою правоохоронної діяльності. Для підготовки до даної теми студенту необхідно дослідити понятійний апарат. При цьому слід з'ясувати основні положення нормативного забезпечення професійної етики та спілкування. При підготовці до заняття на основі вивчення лекційного матеріалу та рекомендованої літератури студенту необхідно відповісти на додаткові контрольні запитання та вивчити питання, визначені для самостійної роботи.

Тема №9. Етика правоохоронної діяльності та культура професійного спілкування.

1. Поняття етики.
2. Професійна етика у діяльності правоохоронних органів.
3. Нормативне забезпечення професійної етики правоохоронця.
4. Поняття спілкування.
5. Поняття професійного спілкування та його структура.
6. Культура професійного спілкування.
7. Конфлікти в процесі професійного спілкування.

Контрольні запитання:

1. Дайте визначення поняттю «етика», «культура», «спілкування», «професійне спілкування».
2. Назвіть основні нормативно-правові акти, що встановлюють правила професійної етики.
3. Назвіть основні елементи структури професійного спілкування.
4. Назвіть основні причини виникнення конфліктів при професійному спілкуванні.

Рекомендована література:

п. 3,4,5,11,13,14,15,20,29,31,32,33,34 із списку джерел.

ЗАВДАННЯ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Заняття №1

В процесі підготовки даної теми навчальної дисципліни студенту слід в першу чергу з'ясувати поняття діяльності та його ознаки, на цій основі дати визначення поняттю юридична діяльність, правоохоронна діяльність. Студент повинен дослідити як основні, так і додаткові компоненти структури правоохоронної діяльності, при цьому на прикладах слід проілюструвати той чи інший компонент. Крім цього, потрібно приділити увагу професіограмам основних професій правоохоронної діяльності, при цьому має бути визначено загальний план аналізу кожної з професій. При підготовці до заняття студенту необхідно відповісти на додаткові контрольні запитання. Перевірка виконання роботи студентами здійснюється на семінарських заняттях, при написання реферативних повідомлень на вказану тему, виконання контрольних робіт, а також складанні заліку по дисципліні.

Тема №2. Психологічні особливості правоохоронної діяльності

1. Психологічна структура правоохоронної діяльності.
2. Пізнавальний компонент правоохоронної діяльності.
3. Конструктивний компонент правоохоронної діяльності.
4. Комунікативний компонент правоохоронної діяльності.
5. Організаційний компонент правоохоронної діяльності.
6. Профілактичний компонент правоохоронної діяльності.
7. Засвідчувальний компонент правоохоронної діяльності.
8. Юридичні професіограми. Структура професіограми дізнавача.

Контрольні запитання:

1. Дайте визначення поняттям «діяльність», «юридична діяльність», «правоохоронна діяльність».

2. Назвіть основні та допоміжні різновиди психологічної структури правоохоронної діяльності.
3. Назвіть етапи планування правоохоронної діяльності.
4. Які чинники слід враховувати при здійсненні засвідчувальної діяльності?
5. Які особливості притаманні пізнавальній діяльності?
6. Схематично зобразіть процес передачі та отримання інформації.
7. Дайте визначення поняття «професіограма».
8. Назвіть основні психологічні вимоги до дізнавача.
9. Назвіть морально-вольові якості, якими повинен володіти дізнавач.

Рекомендована література:

п. 3,5,7,11,13,15,19,20,25,29,31,32,33,34 із списку джерел.

Заняття №2

Підготовка до даної теми семінарського заняття передбачає з'ясування змісту в першу чергу компонентів структури правоохоронної діяльності. Вказаний аналіз студенту слід проводити у взаємозв'язку з основними якостями особи дізнавача та слідчого, що необхідні йому для ефективної реалізації тих чи інших компонентів структури. Крім того, підготовка до даної теми вимагає від студента вивчення основних, базових основ психологічних особливостей процесуальних дій. При цьому студенту необхідно виділити основні риси, етапи проведення, психологічні особливості тієї чи іншої процесуальної дії. При підготовці до заняття на основі вивчення лекційного матеріалу та рекомендованої літератури студенту необхідно відповісти на додаткові контрольні запитання та вивчити питання, визначені для самостійної роботи.

Тема №6. Психологія досудового розслідування.

1. Психологічні особливості досудового розслідування.
2. Психологічні особливості особи дізнавача та слідчого.
3. Психологія огляду місця події.
4. Психологія допиту.

5. Психологія очної ставки.
6. Психологія пред'явлення до впізнання.
7. Психологія обшуку.

Контрольні запитання:

1. Виділіть етапи підготовки та проведення допиту.
2. Що таке психологічний контакт?
3. Назвіть методи психологічного впливу.
4. Які особливості проведення очної ставки?
5. Розкрийте структуру неправдивих показань.
6. Назвіть чинники, які сприяють ефективності обшуку.
7. Які психологічні особливості особи обшукуваного впливають на вибір способів приховування ?
8. Які психологічні прийоми використовує обшукуваний для введення в оману слідчого?
9. Розкрийте психологічний зміст процесу впізнання.
10. Які психологічні чинники впливають на результат впізнання?
11. Які види впізнання вам відомі?
12. Які фактори впливають на правильність сприйняття об'єкта?

Рекомендована література:

п. 1,5,11,13,15,17,20,31,32,33,34 із списку джерел.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Алексейчук В. І. Огляд місця події: тактика і психологія. Монографія. Х. Апостіль. 2011. 230 с.
2. Барко В.І. Психологічне супроводження оперативно-розшукової діяльності. Навчальний посібник. К. КНТ. 2008. 96с.
3. Бедь В. В. Юридична психологія. Навч. посіб. 2-ге вид., доп. і переробл. К. МАУП 2004. 436 с.
4. Берестенко О. Г. Культура професійного спілкування. навч.-метод. посіб. для студ. ден. та заоч. форм навчання всіх спец. гуманіт. Профілю. Луганськ. Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”. 2013. 299с.
5. Бочелюк В. Й. Юридична психологія. Навч. посіб. К. 2020. 334с.
6. Будіянський М.Ф. Кримінальна психологія. Навчальний посібник. Вид. 3-є, доп. Одеса. Фенікс. 2011. 382с.
7. Гуменюк Л.Й., Сулятицький І.В. Психологія професійної діяльності працівників органів внутріш-ніх справ. Навчальний посібник. Львів. ЛьвДУВС, 2011. 648 с.
8. Ємець Ю. І. Вчинення злочину неповнолітніми як обставина, що пом'якшує покарання: психолого-юридична сутність. Автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 19.00.06. К. 2010. 18 с.
9. Землянська О. В. Особистість як суб'єкт правосвідомості та об'єкт судово-психологічної експертизи. Автореф. дис. ... д-ра психол. наук :19.00.06. Х. 2010. 34с.
10. Казміренко В. О. Юридико-психологічна характеристика розбою. Автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 19.00.06. К. 2011. 18 с.
11. Казміренко Л.І., Моїсєєв Є.М. Юридична психологія. К. КНТ. 2007.
12. Калашнік В.О. Психолого-юридична характеристика хуліганства. Автореф. дис... канд. юрид. наук: 19.00.06. К. 2009. 16 с.
13. Коновалова В. О., Шепітько В. Ю. Юридична психологія. Підручник. 3-тє вид., перероб. і доп. Х. Право. 2019. 288 с.

14. Кацавець Р.С. Професійна етика юриста. Навчальний посібник. К. Алерта. 2022. 246с.
15. Кацавець Р.С. Юридична психологія. Навчальний посібник. К. Алерта. 2023. 294с.
16. Кацавець Р.С. Кримінальна психологія. Навчальний посібник. К. Алерта. 2019. 122с.
17. Костицький М.В. Судова психологія. Навч. посіб. для вищ. навч. закл. Чернівці. Рута. 2013. 495с.
18. Костицький М.В. Філософські та психологічні проблеми юриспруденції. Чернівці. Рута. 2008.
19. Кудерміна О.І. Психологія особи як суб'єкта правоохоронної діяльності. Монографія. Чернівці. Наші книги. 2012. 415 с.
20. Максименко С.Д. Юридична психологія. Підруч. для студентів та курсантів юрид. та психол. спец. ВНЗ. Київ. Слово. 2018. 446с.
21. Медведєв В.С. Кримінальна психологія. Підручник. К. Атіка, 2004. 368с.
22. Озерський І. В. Використання спеціальних психологічних знань в юрисдикційному процесі України. Лекція. Полтава. Полтавський літератор. 2013. 67 с.
23. Основи загальної та юридичної психології. Навчальний посібник для студентів юридичних спеціальностей вищ. навч. закл. К. Ін Юре. 2014. 280 с.
24. Петечел О.Ю. Використання спеціальних психологічних знань щодо неповнолітніх учасників досудового розслідування. Монографія. Івано-Франківськ. 2012.
25. Психологія у професійній діяльності поліції. Навч. посіб. За заг. ред. В. В. Сокурєнка. Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків. 2018. 426 с.
26. Ребуха Л. З. Психологічна експертиза: технологія та процедура проведення. Навчальний посібник. Тернопіль. Економічна думка. 2008. 128с.
27. Розов В.І. Психологія оперативно-розшукової діяльності в схемах та таблицях. К. КНТ. 2022. 148с.

28. Савка І. М. Установка як чинник кумулятивного фізіологічного афекту у судово-експертному дослідженні. Автореф. дис. ... канд. психол. наук : 19.00.06. К. 2010. 18 с.
29. Хлонь О. Ефективність професійної правоохоронної діяльності, як запорука формування правосвідомості молоді. *Вісник Національного університету оборони України*, 64(6). 2022. С. 144–153. <https://doi.org/10.33099/2617-6858-2021-64-6-144-153>
30. Ювенальна юридична психологія. Навч. посіб. О. О. Кочемировська, А. А. Гришко. Х. ХАІ. 2010. 36с.
31. Юридична психологія. Підручник. Л.І. Казміренко, Є.М. Моїсєєв. К.: КНТ, 2007. 360с.
32. Юридична психологія. Альбом схем з коментарями. Навч. посіб. Заг. ред. Л.І. Казміренко, Є. М. Моїсєєва. К. КНТ. 2008. 152 с.
33. Юридична психологія. Словник. Довідкове видання. За заг. ред. Л.І. Казміренко, Є.М. Моїсєєва. Вид. 2-е, уточ. та доп. К. КНТ. 2008. 224с.
34. Юридична психологія. Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. О.Є. Самойлов, М.С. Корольчук, В.М. Корольчук, С.М. Миронець, Г.М. Ржевський. К. Київ. нац. торг.-екон. ун-т. 2015. 432 с.
35. Яковенко С. І. Злочинність неповнолітніх: причини, наслідки та шляхи запобігання. Навчальний посібник. К. 2006. 259с.
36. Oleksii Yu PETECHEL, Yuliia V KERNIAKEVYCH-TANASIICHUK, Volodymyr M VAZHYNISKYI, Mariia O KRASII. Criminological Characteristics of Juvenile Aggression. *Journal of Advanced Research in Law and Economics*, [S.l.], v. 10, n. 8, p. 2462 – 2474, dec. 2019. doi: [https://doi.org/10.14505/jarle.v10.8\(46\).24](https://doi.org/10.14505/jarle.v10.8(46).24).